

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. birželio 26 d.
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 10264/19

Dalykas: Išvados dėl energetikos sąjungos energetikos sistemų ateities siekiant užtikrinti energetikos pertvarką ir laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslų energetikos ir klimato srityse įgyvendinimą
– Tarybos išvados (2019 m. birželio 25 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl energetikos sąjungos energetikos sistemų ateities siekiant užtikrinti energetikos pertvarką ir laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslų energetikos ir klimato srityse įgyvendinimą; jas priėmė Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryba 2019 m. birželio 25 d. įvykusiame posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS

dėl energetikos sąjungos energetikos sistemų ateities siekiant užtikrinti energetikos pertvarką ir laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslų energetikos ir klimato srityse įgyvendinimą

Europos Sąjungos Taryba,

1. PRIMINDAMA:

- 2018 m. gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos priimtas išvadas, visų pirma prašymą tęsti darbą, susijusį su Komisijos komunikate „Švari mūsų visų planeta“ išdėstytais elementais,
- 2019 m. kovo 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos priimtas išvadas, kuriose pabrėžiama, jog svarbu, kad ES ne vėliau kaip 2020 m. pateiktų plataus užmojo ilgalaikę strategiją,
- 2019 m. birželio 20 d. Europos Vadovų Tarybos priimtas išvadas, kuriose kalbama apie Europos Komisijos komunikatą dėl strateginės klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizijos,
- dokumentų rinkinį „Švari energija visiems europiečiams“, kuriuo nustatoma laikotarpio iki 2030 m. Sąjungos tikslų energetikos ir klimato srityse, susijusių su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu, didesniu atsinaujinančiosios energijos naudojimu, didesniu energijos vartojimo efektyvumu ir elektros energijos tinklų sujungimu, įgyvendinimo sistema,
- 2018 m. lapkričio 21 d. Tarybos priimtas išvadas dėl būsimos ES pramonės politikos strategijos, kuriose akcentuojama, kad svarbu pramonės politikos aspektus integruoti į visų kryptių ES politiką, įskaitant energetikos politiką;

2. ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į:

- 2016 m. vasario 16 d. Komisijos komunikatą „ES šildymo ir vėsinimo strategija“,
- 2017 m. lapkričio 23 d. Komisijos komunikatą dėl Europos energetikos tinklų stiprinimo,
- 2019 m. sausio 9 d. Komisijos ataskaitą „Energijos kainos ir išlaidos Europoje“,
- 2019 m. balandžio 9 d. Komisijos ataskaitą „Ketvirtoji energetikos sąjungos būklės ataskaita“,
- 2019 m. balandžio 3 d. Komisijos rekomendaciją dėl energetikos sektoriaus kibernetinio saugumo;

3. PRIPAŽINDAMA penkis energetikos sąjungos su į ateitį orientuota klimato politika aspektus, kurie yra glaudžiai tarpusavyje susiję ir vienas kitą sustiprina – energetinis saugumas, solidarumas ir pasitikėjimas; visiškai integruota Europos energijos rinka; energijos vartojimo efektyvumas, padedantis mažinti energijos poreikį; ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas; moksliniai tyrimai, inovacijos ir konkurencingumas – ir poreikį nustatyti šiuos penkis aspektus apimančią suderintą strategiją ir subalansuotą požiūrį ir PRIPAŽINDAMA, kad svarbu integruoti visų sektorių politiką siekiant remti tikslus energetikos ir klimato srityje, energijos tiekimo saugumą ir energijos prieinamumą vartotojams;

4. PABRĖŽIA, jog svarbu, kad ES ne vėliau kaip 2020 m. pateiktų plataus užmojo ilgalaikę strategiją, kuria būtų siekiama neutralizuoti poveikį klimatui vadovaujantis Paryžiaus susitarimu, kartu atsižvelgiant į valstybių narių ypatumus ir Europos pramonės konkurencingumą, ir PRIPAŽIŠTA, kad reikia intensyvuoti pasaulines kovos su klimato kaita pastangas, atsižvelgiant į naujausius turimus mokslinius duomenis, visų pirma Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5°C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, poveikio;

5. AKCENTUOJA, kad reikia vykdyti energetikos pertvarką siekiant sukurti įperkamos, patikimos, konkurencingos, saugios ir tvarios energijos sistemą ir kad reikia įgyvendinti laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslus energetikos ir klimato srityse, visų pirma plėtojant tarpusavyje sujungtus, patikimus ir ekonomiškai efektyvius energetikos tinklus ir modernizuojant energetikos sistemą pasitelkus inovacinių technologijų skatinimą, skaitmeninimą, taip pat sektorių susiejimą ir sektorių integravimą, kartu PRIPAŽINDAMA, kad gerai veikiančios energijos rinkos yra svarbus ekonomiškai efektyvios energetikos pertvarkos veiksnys, pripažįstant technologinio neutralumo principą, taip pat valstybių narių teisę pasirinkti savus energijos rūšių derinius ir technologijas;

6. PABRĖŽIA, kokie svarbūs yra plataus užmojo integruoti nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai (NECP) ir jų veiksmingas įgyvendinimas, taip pat valstybių narių regioninis koordinavimas ir bendradarbiavimas dėl šių planų, kartu atsižvelgiant į valstybių narių ypatumus ir skirtingą potencialą, atspindėtus tuose NECP, ir gerbiant valstybių narių teisę pasirinkti iš įvairių energijos šaltinių ir nustatyti savo bendrą energijos tiekimo struktūrą, ir PRIPAŽISTA energetikos sąjungos valdymo sistemos ir keitimosi geriausios praktikos pavyzdžiais vaidmenį užtikrinant, kad būtų įgyvendinti laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslai energetikos ir klimato srityse ir tam būtų sudarytos palankios sąlygos;

7. AKCENTUOJA, jog svarbu, kad energetikos pertvarkos proceso centre būtų piliečiai ir bendrovės, taip siekiant užtikrinti visuomenės paramą ES laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslams energetikos ir klimato srityse, taip pat visuomenės pritarimą dėl priemonių, ir kad pertvarka būtų teisinga ir sąžininga, ja būtų atsižvelgiama į pažeidžiamus vartotojus, energijos nepriteklių ir socialinį bei ekonominį poveikį regionuose, pavyzdžiui, intensyviai anglis naudojančiuose, degių skalūnų ir durpių gamybos regionuose ¹;

8. PABRĖŽIA įperkamos energijos poreikį namų ūkių vartotojams, taip pat pramonės sektoriui siekiant užtikrinti jos konkurencingumą pasaulyje;

9. PABRĖŽIA, kad reikia užtikrinti vienodas sąlygas Europos elektros energijos gamintojams siekiant užtikrinti jų konkurencingumą, kartu laikantis Sąjungos tikslų energetikos ir klimato srityse gamintojų iš trečiųjų šalių atžvilgiu;

¹ Šis klausimas nagrinėjamas, pavyzdžiui, „Persitvarkančių intensyviai anglis naudojančių ir daugiau anglies dioksido išmetančių regionų platformos“ kontekste.

10. PRIPAŽĮSTA viešųjų ir privačiųjų investicijų poreikį siekiant palengvinti energetikos pertvarką visuose atitinkamuose sektoriuose, taip pat pripažįsta tai, jog svarbu užtikrinti tinkamą ES ir nacionalinę finansinę paramą ir stabilią bei nuspėjamą investavimo sistemą, ir šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA visos ES finansinės sistemos svarbą, Europos investicijų banko vaidmenį užtikrinant tvarių investicijų dauginamąjį poveikį ir ES valstybės pagalbos taisyklių, suderintų su ES laikotarpio iki 2030 m. bei vėlesnio laikotarpio tikslais energetikos ir klimato srityse ir su atitinkamais ES teisės aktais, svarbą siekiant įgyvendinti šiuos tikslus;

11. AKCENTUOJA poreikį įgyvendinti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ pagal Reglamentą dėl energetikos sąjungos valdymo ir padidinti energijos vartojimo efektyvumą, pavyzdžiui, sumažinant energijos suvartojimą pastatuose, energetikos infrastruktūroje, taip pat pramoninių prietaisų suvartojamą energiją, kartu PABRĖŽDAMA poreikį panaikinti reguliavimo bei kitas rinkos kliūtis ir naudotis bendrais standartais;

12. PRIPAŽĮSTA svarbų regioninio bendradarbiavimo vaidmenį užtikrinant energetikos pertvarką ir siekiant energetikos sąjungos tikslų, be kita ko, pasitelkus jau sukurtus bendradarbiavimo forumus Europos Sąjungoje ir su išorės subjektais.

I. Siekdama skatinti patikimų ir ekonomiškai efektyvių energetikos tinklų plėtojimą

Taryba:

13. PABRĖŽIA ekonomiškai efektyvių ir veiksmingų vietos, regioninių ir nacionalinių energetikos tinklų, skatinančių energetikos pertvarką, svarbą vidaus rinkos veikimui ir energijos tiekimo saugumo užtikrinimui, daug dėmesio skiriant energijos šaltinių ir maršrutų įvairinimui ir rinkų integravimo gerinimui;

14. PABRĖŽIA, kad svarbu turėti tokią energetikos infrastruktūrą, kuri būtų pasirengusi pasinaudoti galimybėmis, kurios sukuriamos dėl vykstančio modernizacijos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo proceso, didėjančios atsinaujinančiosios energijos dalies, kad visoje ES būtų pereita prie paskirtį atitinkančios, šiuolaikiškos, pažangios ir atsparios energetikos sistemos;

15. NUSTATO šiuos energetikos infrastruktūros prioritetus:

- a. intensyviau plėtoti tarpvalstybines jungtis, kurios reikalingos pasiekti 10 proc. elektros energijos tinklų sujungimo 2020 m. tikslą, kad būtų pasiektas 15 proc. 2030 m. tikslas, kaip apibrėžta Valdymo reglamente, ir būtų remiami projektai, kurie itin svarbūs valstybių narių sistemų sujungimui, integravimui į ES elektros energijos tinklus ir sinchronizavimui su jais, taip pat būtų sprendžiami tarpvalstybinių trukdžių ar trūkstamų vidaus jungčių klausimai, siekiant sukurti visiškai veiksmingą ir labiau integruotą energijos vidaus rinką; ir didinti energetikos ir elektros energijos sektoriaus lankstumą skatinant, be kita ko, energijos saugojimą, tinklo plėtimą, lanksčią gamybą, elektros energijos konversijos į kitą energiją technologijas, sektorių susiejimą, taip pat paklausos valdymo sprendimus, tokius kaip pažangusis matavimas;
- b. toliau sudaryti palankesnes sąlygas atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimui, taip pat jų integravimui į tinklus tiek perdavimo, tiek skirstymo lygmeniu, įskaitant integravimą per jūrinius elektros energijos tinklus ir mazgus, visų pirma skatinant sektorių integravimą ir plėtojant saugojimo sprendimus, atsižvelgiant į tai, kad tinklo stabilumui išlaikyti ir energijos tiekimo saugumui užtikrinti yra reikalingi sustiprinti perdavimo tinklai;
- c. sudaryti palankesnes sąlygas tolesnei ekonomikos elektrifikacijai, ypač sektoriuose, kuriuose išmetama daug teršalų, pvz., transporto ir pramonės sektoriuose;
- d. panaudoti didelį iš atsinaujinančiosios energijos pagamintos šilumos, atliekinės šilumos ir didelio naudingumo kogeneracijos potencialą šildymo ir vėsinimo sektoriuje, įskaitant centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą;
- e. skatinti infrastruktūros, skirtos elektromobilumui, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintiems degalams ir kitiems alternatyviems degalams, tokiems kaip vandenilis, biodujos ir sintetiniai degalai, plėtojimą, vadovaujantis Direktyva 2014/94 dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, pavyzdžiui, elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtojimą viešose ir privačiose zonose visoje ES;
- f. analizuoti esamos infrastruktūros vaidmenį siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvią energetikos pertvarką ir išvengti susaistymo poveikio bei turto nuvertėjimo ir kuo geriau panaudoti esamą infrastruktūrą ir jungtis, maksimaliai išnaudojant rinkos integraciją, sektorių susiejimą ir regioninį bendradarbiavimą;
- g. užtikrinti ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros apsaugą ir jos kibernetinį saugumą.

II. Siekdama skatinti inovacinių technologijų kūrimą ir diegimą Taryba:

16. RAGINA teikti svarbą tam, būtų sukurtos vienodos sąlygos turimoms ir naujoms mažo anglies dioksido kiekio technologijoms ir rinka grindžiamiems sprendimams, ir kartu AKCENTUOJA, kad diegiamos technologijos turi būti patikimos, saugios, tvarios ir ekologiškos;

17. PRIPAŽIŠTA mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros svarbą, ir kad svarbu sudaryti sąlygas, kad naujos inovacinės technologijos, kuriomis prisidedama prie Sąjungos tikslų energetikos ir klimato srityse įgyvendinimo, būtų kuriamos ir brandinamos rinkos sąlygomis, PABRĖŽIA, kad reikia žymiai didinti investicijas į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos Europos bendrovių technologinei lyderystei tiek įdiegtų, tiek naujų technologijų atžvilgiu, taip pat kartu skatinant verslo modelius ir socialines inovacijas, kuriomis siekiama užtikrinti technologinių sprendimų diegimą ir pripažinimą, ir šiame kontekste RAGINA kurti technologijas, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos visuomenės ir įmonių sąsajos su energija struktūriniam pokyčiui, skatinant asmenis ir įmones keisti elgseną, kad taip būtų prisidedama prie energetikos pertvarkos;

18. PABRĖŽIA, kad skaitmeninimui, įskaitant pažangiųjų elektros tinklų ir duomenų valdymo bei jų apsaugos plėtojimą, teks esminis vaidmuo būsimose energetikos sistemose, nes taip bus užtikrintas didesnis lankstumas ir remiamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ bei energijos tiekimo saugumas, ir kartu PRIPAŽIŠTA, kad visame energetikos sektoriuje turės būti užtikrintas kibernetinis saugumas ir asmens duomenų apsauga;

19. PAKARTOJA, kad saugojimo sistemos – tiek įprastinės, tiek nauji sprendimai – yra itin svarbios pertvarkai, tais atvejais, kai jomis prisidedama prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo;

20. RAGINA gerinti ES fondus ir sudaryti geresnes galimybes jais naudotis, visų pirma aktyviems vartotojams ir energijos bendrijoms, taip pat pramonės sektoriui, diegiant inovacijas ir prisitaikant prie energetikos pertvarkos poreikių, kartu užtikrinant vienodas sąlygas visiems rinkos dalyviams;

21. PABRĖŽIA, kokie svarbūs yra rinka grindžiami sprendimai ir ekonomiškai efektyvi finansinė parama sparčiam atsinaujinančiosios energijos diegimui, be kita ko, pasitelkiant naująją Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą pagal daugiametę finansinę programą, energijos vartojimo efektyvumo ir kitoms mažataršėms technologijoms, siekiant pasinaudoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo potencialu, ypač pastatų sektoriuje, ir tam, kad būtų išnaudota sinergija su kitomis ES finansavimo programomis, tokiomis kaip „Europos horizontas“, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, programa „InvestEU“ ir struktūriniai fondai, kad būtų užtikrintas ekonomiškai efektyvus energetikos pertvarkos finansavimas, ir šiame kontekste RAGINA atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo sektoriuose taikyti finansinės rizikos mažinimo priemones;

22. PRIPAŽINDAMA Sąjungos užmojų atsinaujinančiosios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo srityse, ATKREIPIA DĖMESĮ Į TAI, kad sprendimai, grindžiami anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) ir anglies dioksido surinkimo ir naudojimo (CCU) technologijomis, gali būti naudingi tokias technologijas pasirinkusioms valstybėms narėms mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, ypač mažinant dėl pramoninių gamybos procesų išmetamų teršalų kieki;

23. PRIPAŽIŪSTA, kad būtina įvertinti naujų technologijų diegimo sąnaudas ir naudą ir į jas atsižvelgti tiek ekonominiu, tiek socialiniu aspektais, siekiant išlaikyti ir didinti ES pramonės konkurencingumą pasaulio mastu, kad būtų didinamas ekonomikos augimas ir užimtumas, ir kartu vengti priemonių, kurios galėtų jam pakenkti, ir PABRĖŽIA galimybes, kurias suteikia iš tiesų europinis požiūris į pramonės politiką, kad ES būtų sukurtos tinkamos ir palankios sąlygos pirmauti energetikos pertvarkos srityje.

III. Siekdama skatinti sektorių susiejimą ir sektorių integravimą Taryba:

24. AKCENTUOJA, kad svarbu integruoti ir susieti sektorius, pavyzdžiui, elektros energijos, dujų, šildymo ir vėsinimo, taip pat transporto infrastruktūros, kartu vykdant skaitmeninimą, nes jie itin svarbūs padedant mažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro ekonomiškai efektyviu būdu, ir atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinant sektorių susiejimą yra svarbus piliečių dalyvavimas ir pasigamintos energijos vartojimas, pvz., pasitelkiant Pažangiųjų miestų iniciatyvą ir energijos bendrijas;

25. RAGINA teikti svarbą tam, kad visiems sektoriams būtų užtikrintos vienodos sąlygos, kad būtų diegiami ekonomiškai efektyvesni ir patikimesni priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo sprendimai, ir šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad reikia analizuoti galimas reguliavimo ir kitas nepagrįstas rinkos kliūtis ir trūkumus, ir nagrinėti bendrus standartus siekiant sudaryti palankesnes sąlygas panaudoti ir kurti sektorių integravimo ir sektorių susiejimo technologijas rinkoje;

26. PABRĖŽIA, kad reikia geriau panaudoti įvairių energetikos sistemos dalių, gamybos, transporto, prekybos, transformacijos, skirstymo ir vartojimo, tarpusavio sinergiją, įgalinant vartotojus, be kita ko, transporto ir pramonės sektoriuje, tapti aktyviais energetikos sistemos dalyviais ir taip prisidėti prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir sistemos lankstumo;

27. AKCENTUOJA biudujų ir biometano potencialą, taip pat saugių ir tvarių mažo anglies kiekio technologijų, padedančių mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, kūrimą ir diegimą. Vandenilio gamyba, visų pirma iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, turi potencialą, kurį reikia toliau vertinti ir nagrinėti, siekiant esamą ES dujų infrastruktūrą kuo geriau panaudoti nuo iškastinio kuro nepriklausomoje energetikos sistemoje;

Atsižvelgdama į kitą teisėkūros ciklą Taryba:

28. RAGINA Europos Komisiją atsižvelgti į pirmiau išdėstytus principus teikiant pasiūlymus bet kurioje politikos srityje ir, konkrečiau, teikiant pasiūlymus dėl tolesnio patikimų ir ekonomiškai efektyvių energijos tinklų plėtojimo ir tolesnio energetikos sistemos modernizavimo skatinant inovacines technologijas, skaitmeninimą ir sektorių susiejimą bei sektorių integravimą, kartu siekiant poveikio klimatui neutralizavimo laikantis Paryžiaus susitarimo nuostatų;

29. RAGINA Europos Komisiją atlikti sektorių susiejimo ir sektorių integravimo technologijų, įskaitant vandenilio gamybą, analizę, visų pirma kiek tai susiję su reguliavimo ir rinkos kliūtimis, ir, remiantis šia analize, išnagrinėti galimas tokių technologijų ir energijos nešiklių efektyvaus integravimo ir diegimo iniciatyvas;

30. RAGINA Europos Komisiją apsvarstyti veiksmus, kurie reikalingi laikotarpiu iki 2030 m. ES tikslams energetikos ir klimato srityse įgyvendinti, ateityje atliekant bet kokią ES valstybės pagalbos taisyklių peržiūrą.